

การพัฒนาการสอน ทักษะการคิดสร้างสรรค์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ห้องสมุดสาขาโชติเวช

201021256

จันทรา ด้านคงรักษ์

คำนำพิมพ์ครั้งที่ ๒

การพัฒนาการสอนทักษะการคิดสร้างสรรค์ ได้รับความไว้วางใจจากผู้อ่านให้พิมพ์เป็นครั้งที่ ๒ ซึ่งหนังสือเล่มนี้ นอกจากกล่าวถึงหลักการ ทฤษฎี เกี่ยวกับทักษะการคิดสร้างสรรค์แล้ว ยังนำเสนอตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้อ่านสามารถนำไปใช้ได้เลยหรือเป็นแนวทางปรับใช้ในระดับชั้นอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี รวมทั้งให้ความกระจ่างแก่ผู้สอนว่า “การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านทักษะ การคิดสร้างสรรค์ ไม่ใช่ให้ผู้เรียนระบายสี วาดภาพเพื่อตกแต่งชิ้นงานให้สวยงาม”

อนึ่ง ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้หลากหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้มีองค์ประกอบที่ถูกต้อง สมบูรณ์ ชัดเจน สามารถเป็นคู่มือในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามบทบาทผู้สอนเพื่อส่งเสริมระบบประกันคุณภาพการศึกษา หรือพัฒนาผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะได้เป็นอย่างดี

ผู้เขียนขอขอบคุณ ครู อาจารย์ นักศึกษา และผู้รู้ในวงการศึกษา ที่ได้เลือกใช้หนังสือเล่มนี้พัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ให้มีคุณลักษณะด้านทักษะการคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญประการหนึ่งในทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑

คุณประโยชน์อันเกิดจากหนังสือเล่มนี้ ขออุทิศแด่บิดา มารดา ครู อาจารย์ สถาบันผู้ให้การศึกษา ฝ่ายบริหารทุกระดับ มิตรสหาย และครอบครัว ที่มีส่วนทำให้หนังสือเล่มนี้มีคุณประโยชน์แก่ผู้อ่านอย่างแท้จริง

จันทรา ด้านคงรักษ์

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

คำนำพิมพ์ครั้งที่ ๑

ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์เป็นเครื่องมือที่ต้องใช้อยู่เป็นประจำของมนุษย์และมีพลังอำนาจมากที่สุดเหนือสิ่งอื่นใดเสมอ ดังนั้นบุคคลไม่เพียงมีความเข้าใจในกระบวนการของความคิดสร้างสรรค์เท่านั้น แต่ยังต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ของตนให้เป็นประโยชน์ รวมทั้งต้องให้ได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้นด้วย ซึ่ง “ครูผู้สอน” เป็นบุคคลสำคัญที่ส่งเสริมให้เด็กมีทักษะการคิดสร้างสรรค์ โดยต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วย ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น ความคิดละเอียดลออ และความคิดริเริ่ม แทรกการฝึกได้ตลอดเวลาที่ทำกิจกรรม หรือระบุไว้ในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งของวิธีสอนที่ครูผู้สอนนำไปออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

การพัฒนาการสอนทักษะการคิดสร้างสรรค์เล่มนี้ จัดทำขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจ หลักการ ทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะการคิดสร้างสรรค์ นำไปออกแบบการจัดการเรียนรู้อันเน้นทักษะการคิดสร้างสรรค์ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดสร้างสรรค์สู่ห้องเรียนอย่างเป็นรูปธรรม และเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่สนใจมีความรู้ ความเข้าใจ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดสร้างสรรค์ และส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ ติดตาม จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดสร้างสรรค์ให้บรรลุผลตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

ผู้เขียนขอขอบคุณผู้มีรายชื่อที่ได้อ้างถึงในหนังสือเล่มนี้ และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่มีส่วนทำให้การพัฒนาการสอนทักษะการคิดสร้างสรรค์เล่มนี้สำเร็จเป็นรูปเล่ม และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับครูผู้สอนทุกระดับในการออกแบบการจัดการเรียนรู้อันส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะขั้นสูงสุดในระดับสร้างสรรค์ (Create) ซึ่งเป็นเป้าหมายของการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับ Thailand 4.0

สุดท้ายขอขอบคุณทุกท่านที่เลือกใช้หนังสือเล่มนี้ และหากมีข้อเสนอแนะ ความคิดเห็น กรุณาส่งให้ผู้เขียนทราบ เพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขในการจัดพิมพ์ครั้งต่อไป

จันทรา ด่านคงรักษ์

ตุลาคม ๒๕๖๑

สารบัญ

คำนำ

บทที่ ๑	หลักการ ทฤษฎี ความคิดสร้างสรรค์	๑
	ความหมายของความคิดสร้างสรรค์	๑
	ความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์	๑
	ประเภทของความคิดสร้างสรรค์	๓
	องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์	๔
	พัฒนาการของความคิดสร้างสรรค์	๖
	อุปสรรคของความคิดสร้างสรรค์	๘
บทที่ ๒	การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์	๑๓
	ทักษะการคิดตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	๑๓
	กรอบทักษะการคิดสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	๑๔
	แนวทางการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์	๑๙
	วิธีสอนเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์	๒๔
	การสะท้อนตนเองด้านการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์	๓๕
	การทดสอบความคิดสร้างสรรค์	๓๖
	เกณฑ์การให้คะแนนแบบวัดความคิดสร้างสรรค์	๔๒
บทที่ ๓	กิจกรรมฝึกความคิดสร้างสรรค์	๔๓
	กิจกรรมฝึกความคิดสร้างสรรค์	๔๓
	แบบฝึกความคิดสร้างสรรค์ : ความคิดคล่องแคล่ว	๔๔
	แบบฝึกความคิดสร้างสรรค์ : ความคิดยืดหยุ่น	๔๘
	แบบฝึกความคิดสร้างสรรค์ : ความคิดริเริ่ม	๔๙
	แบบฝึกความคิดสร้างสรรค์ : ความคิดละเอียดลออ	๕๒
บทที่ ๔	แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์	๕๗
	องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้	๕๗

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้	๗๐
แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	๙๔
แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์	๑๒๔
แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	๑๖๗
แบบฟอร์มแผนการจัดการเรียนรู้	๑๘๔

บรรณานุกรม

๑๙๑

ประวัติผู้เขียน

๑๙๕

สำหรับเพื่อการศึกษาและอ้างอิงเท่านั้น

สามารถยืมและติดตามหนังสือใหม่ได้ที่ ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ Walai Autolib

<https://lib.rmutp.ac.th/catalog/BibItem.aspx?BibID=b00106891>

การพัฒนาการสอนทักษะการคิดสร้างสรรค์ / จันทรา ด้านคงรักษ์.

Author	จันทรา ด้านคงรักษ์
Published	กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2563
Edition	พิมพ์ครั้งที่ 2
Detail	193 หน้า : ภาพประกอบ ; 26 ซม
Subject	ความคิดสร้างสรรค์ การศึกษาและการสอน
ISBN	9789740338192
ประเภทแหล่งที่มา	Book

" สำหรับเพื่อการศึกษาระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา "